

εἰς τὸ νὰ μακρύνωσιν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἔνθρωπον μὴ δινάμενον νὰ πράξῃ ἐφεξῆς μέγα τι. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Περικλῆς δὲν ὑπέσχετο ἕπι εἰς τοὺς καλλιτέχνας τὸ λαμπρὸν στάδιον διάρκειαν τὴν ἡνέωξεν αὐτοῖς; μόνος ὁ Φειδίας ἐγίνωσκε τὰ σχέδια τοῦ Περικλέους; ὁ Πολύγνωτος ἔβλεπεν εἰς αὐτὸν τὸν ἔχθρον τοῦ φίλου του Κίμωνος καὶ τὸν δημαρχὸν τοῦ πλήθους.

Οἱ Πολύγνωτος μετέβη ἀκολούθως εἰς Πλάταιάς, πόλιν ἣς ὁ λαὸς συνεπολέμησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶν. Ἡ πόλις αὕτη εἶχε κατεστραφῆ ὑπὸ τῶν βαρβάρων, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν καθηκόν των νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν ἀνέγερσίν της, καὶ ἔπειψαν ἐπὶ τούτῳ τὸν Φειδίαν ὅπως κατασκευάσῃ διὰ τὸν ναόν των χρυσελεφάντεν τῆς Ἀθηνᾶς ἄγαλμα. Εἰς τὸν αὐτὸν νχὸν, ἐνῷ δὲ Ονκατᾶς ἔγραψε τὴν μάχην τῶν ἐπτάτων ἐπὶ Θήσεις, ὁ Πολύγνωτος ἐζωγράφησε τὸν ὑπὸ τοῦ Θόμουσεώς φόνον τῶν μνηστήρων τῆς γυναικός του.

«Δὴ τότε Ἀθηναίοι φθισμένοιτον αἰγίδ' ἀνέσχεν ὑψόθεν ἐξ ὀροφῆς· τῶν δὲ φρένες ἐπτοίηθεν. οἱ δὲ ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον βρέες ὡς ἀγελαῖαι· τὰς μὲν τ' αἰόλος οἰστρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν ὥρη ἐν εἰλαρυῇ, ὅτε τ' ἤματα μαρὰ πέλονται. οἱ δὲ ὥστε αἰγυπτιοὶ γαμψώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι, ἐξ ὀρέων ἐλθόντες ἐπ' ὄρνιθεσσι θόρωσιν· ταὶ μὲν τ' ἐν πεδίῳ νέφεα πτώσσουσαι ἵενται, οἱ δὲ τε τὰς ὀλέκουσιν ἐπάλμενοι. οὐδέ τις ἀλκὴ γίγνεται οὐδὲ φυγὴ χαίρουσι δὲ τ' ἀνέρες ἀγρῷ. ὡς ἄρα τοι μνηστήρας ἐπεσσύμενοι κατὰ δῶμα τύπτον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὥρνυτ' ἀεικῆς κοάτων τυπομένων, δάπεδον δ' ἄπαν αἴματι θῦεν.

Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ἐνεπνεύσθη ὁ Πολύγνωτος πιθανῶς εἰς τὴν γραφήν του ταύτην. ἀκολούθως ἀπαντῶμεν αὐτὸν εἰς τὰς Θεσπιάς. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην γινώσκομεν ὅτι εἶχε ζωγραφήσει οἰκοδόμημα τι, τὸ ὄποιον μετὰ ἔνα αἰῶνα κατεστράφη ἐκ τῆς συμβάσου εἰς αὐτὸν πυρκαϊάς. Οἱ Ιλισίας ἀνέλαβε νὰ ἐπισκευάσῃ τὰς βεβλαμένας τοῦ Πολυγνώτου γραφάς, ἀλλ' ὁ μετὰ τῆς ἀνθοπώλεως Γλυκερίας συζῶν οὗτος ζωγράφος ἀπέτυχεν οἰκτρῶς εἰς τὸν μετὰ τοῦ Πολυγνώτου συναγωνισμόν του.

Τέλος ὁ ἡμέτερος καλλιτέχνης μετὰ μακρὸν ἐν Θεσπιαῖς διαμοιὴν, μετέβη εἰς Δελφούς, πόλιν θεωρουμένην Ἱερὰν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Τὸ χρονογράφιον τῶν Δελφῶν ἀπήλαυε τότε μεγίστης ὑπολή-

ψεως, καὶ ἐν τῷ ναῷ ἐκείνῳ συνέβρεον τὰ ἀναθήματα ἀφ' ὅλων τῶν μερῶν τοῦ γνωστοῦ τότε κόσμου· ὡς ἐπὶ παραδείγματι δὲ ἀναφέρομεν ὅτι ἐντὸς μόνου τοῦ ναοῦ ὑπῆρχον τρεῖς χιλιάδες ἀγαλμάτων.

Εἰς Δελφούς ὑπεδέχθησαν λίγην φιλοφρόνως τὸν Πολύγνωτον, καὶ οἱ ἀμφικτύονες ἐκήρυξαν αὐτὸν ἔνον των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τρέφηται δι' ἔξδων τοῦ Ναοῦ. Τοῦτο ἦτο ἡ μεγίστη τιμὴ ἣν ἡδύνατο νὰ προσφέρῃ τὸ σεβαστὸν τοῦτο συνέδριον, ὃ δὲ πλούσιος καὶ ἀφιλοκερδής Πολύγνωτος ἐδέχθη εὐγνωμόνως τὴν ὑπερτάτην ταύτην τιμήν.

Ὑπῆρχεν ἐν Δελφοῖς οἰκοδόμημα τι, καλούμενον *Krepidaiās Λέσχη*, ὅπερ ἦν τόπος ἀναψυχῆς, ἐν ᾧ οἱ προσερχόμενοι ἀνέπνεον τὴν δρόσον τῆς Κασσώτιδος λεγομένης πηγῆς, ἥτις ἔρημες περὶ ποδαῖς τῆς Λέσχης μετ' ἀρμονικοῦ ψιθυρισμοῦ. Τοὺς τοίχους τῆς Λέσχης ταύτης ἀνέλαβε νὰ ζωγραφήσῃ ὁ Πολύγνωτος, καὶ εἰς τὸ κολοσσεῖον τοῦτο ἔργον εἰργάσθη μόνος ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ μέγα τοῦ βίου τοῦ μέρος κατηγάλωσεν ἐν αὐτῷ. Ἡ λέσχη τῶν Κνιδίων ἦν διὰ τὸν Πολύγνωτον, δ.τι τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βατικανοῦ διὰ τὸν Παφαῆλον.

(ἔπειτα τὸ τέλος)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΚΑΙ ΗΘΗ ΤΩΝ ΑΦΡΙΚΑΝΩΝ

ΥΠΟ

BENIAMIN ΓΑΣΤΙΝΟΥ.

(Συνέχεια ἡδε φυλλάδιον 29).

II.

Μαῦροι.

ΟΥΔΕΝ μᾶλλον ἀντίθετον εἰς τοὺς Ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας τὰς πεδιάδας τοῦ Τέλλη καὶ τὰς Όάσεις τῆς Σαχάρας ὃσον οἱ Μαῦροι τῶν πόλεων τῶν ὑπὸ τῶν Ιθαγενῶν καλουμένων Χαδάρ. Οἱ Μαῦροι πολίτης ἐξευτελεῖζομενος ὑπὸ τοῦ δεσποτισμοῦ ἔμπλεος ἀθλίων προλήψεων εἰναι ὁ ἐντελῶς ἄμοιρος ἡθικῆς καὶ χαρακτήρος. Οἱ ἀσημος οῦτος πληθυσμὸς συνελέγη ἐκ τῆς ἐπιμιξίας ὅλων τῆς φυλῶν. Τὸ ὄνομα Μαῦροι παραχθὲν ἐκ τοῦ μαγρέβ (Δύσις) ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρχαιότητα ὅτε ἐδήλουν διὰ τῆς λέξεως *Mauritaria* ὅλον τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Βορείου Ἀφρικῆς ἀπὸ τῆς Νουμηδίας μέχρι τοῦ Ὀκεανοῦ.

Οἱ Μαῦροι διαιτῶνται λίαν περιωρισμένοι οὐχ ἡττον ἔξαποδοι μικρὸν ἐμπόριον καὶ μικρὰς βιο-
μηχανίας.

Ἅπο τοὺς Δένδας Τούρκους κατεῖχον θέσεις τινας, εἰς ᾧς ἡ διοίκησις διετήρησεν αὐτούς. Οἱ Μαῦροι διακρίνονται ἐκ τῆς ὥραιότητος τῶν χρακτήρων, τῆς εὐγενοῦς στάσεως, τῆς κομψότητος τῶν τρόπων καὶ τῆς πλουσίας ἐνδυμασίας.

Ἐθναύμασι ἐν Ἀφρικῇ τὴν ἐπιτιθειότητα μεθ' ἣς οἱ ἐργάται Μαῦροι τῶν πόλεων ποικίλουσι τὴν αἰγόβυρσαν διὰ χρυσονημμάτων καὶ κατασκευάζουν τὰ ἀραβούργηματα τῶν βουρνουζίων. Εὔλυγιστοι ὡς γαλαῖ περιστέλλονται εἰς τὰ στενότατα οἰκημάτια, τὰ χρησιμεύοντα αὐτοῖς ὡς ἐργοσάσια, ὅπου θαῦμα εἴναι νὰ βλέπῃ τις αὐτοὺς ἐργάζομένους.

Οἱ βίοι τῶν μαύρων γυναικῶν εἴναι ἡττον ἐπίπονος τοῦ τῶν ἀράβων γυναικῶν. Ἀντὶ νὰ κακοπαθῶσιν εἰς τὰς οἰκίας των, εἰσὶν ἐπιτακτικαὶ, ἀπαιτητικαὶ καὶ φέρονται δεσποτικῶς πρὸς τοὺς εὐήθεις συζύγους των. Ή πολυδάπανος φιλαρέσκειά των ὑπερβαίνει τοσις τὴν τῶν Εὐρωπαίδων.

Ἐκτεθηλυμένοι καὶ ἐκδειητημένοι οἱ Μαῦροι κατακυριεύονται καθ' ὑπερβολὴν ὑπὸ τοῦ ἐπιληφύμου θεάματος τοῦ Καραγκιδέ τοῦ φαντασιώδους τούτου ὄντος, τοῦ μετέγοντος τοῦ ἡμετέρου Πολυσιτέλλου ἢ τοῦ παρ' Ἰταλοῖς Ἀρλεκίουν, ὅστις κατὰ τὴν νηστείαν τοῦ Θαμαζανίου δικαιοῦται νὰ λέγῃ καὶ νὰ πράττῃ τὰ πάντα.

Οἱ Κουρουγλοὶ λαίτοι συνδεόμενοι ὡς ἐκ τοῦ γένους καὶ τῆς θέσεως μὲ τοὺς Μαύρους, ἔχουσιν ὅμως ἀγωγὴν χρηστοτέραν, καὶ ἡθικωτέραν. Εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν προστίθενται πλειστοὶ ὑπάλληλοι Μουσουλμάνοι ἀφωισμένοι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ διὰ τὸ ἑαυτῶν συμφέρον καὶ διὰ τὴν ἔξαιρετικὴν αὐτῶν θέσιν.

Κατὰ τὴν ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ἀντικατολείαν τῆς Ἀλγερίας ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐκ τῆς ἐπιμιξίας αὐτῶν μετὰ ἐπιτοπίων γυναικῶν τῶν διαφόρων τοῦ τόπου γεγνῶν προτίθον οἱ Κουρουγλοὶ, οἵτινες ἀπομεμονωμένοι καὶ μισούμενοι ἐν Ἀλγερίᾳ, μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1830 ἐνηγκαλίσθησαν τοὺς Γάλλους καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦδε διέμειναν πιστοί.

III

Αἰθίοπες.

Οἱ τῆς Ἀλγερίας Αἰθίοπες κατάγονται ἐκ τῆς Γούγγέας, τοῦ Σουδάν καὶ τοῦ Τουμπουκτοῦ. Ἀπὸ

τῆς νεανικῆς των ἡλικίας πωλοῦνται ἐν ταῖς τῆς Τριπόλεως καὶ τῆς Αἰγύπτου ἀγοραῖς, ἡ παγιδεύονται ὡς πτηνὰ ὑπὸ τῶν Βεδουΐνων τῆς Ἐρήμου, οἵτινες ἔπιποντες αὐτοῖς κογχύλια καὶ περιπταταὶ τοὺς ἐλκύουσι μικρὰν τῶν καλυβῶν αὐτῶν, τοὺς ἀρπάζουσι καὶ τοὺς πωλοῦσιν εἰς τοὺς σωματεμπόρους, ὃν αἱ συγοδείαι βρίθουσιν ἐν τῇ Νοτίῳ Αφρικῇ. Τὸ κυνήγιον τοῦτο τῶν νέων αἰθιόπων, ἀπαρτίζοντας ἔξαρτετον ἐμπάριον, ἔξασκεται ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Τουμπουκτοῦ ὑπὸ τῆς ἴσχυρᾶς καὶ τρομερᾶς φυλῆς τῶν Τουκρέγγη, ἀρίστων πειρατῶν τῆς Ἐρήμου.

Περὶ τὰς πηγὰς ἐνεδρεύων Βεδουΐνος κατασκοπεύει τὴν λεισαν, ἡ δὲ ἵππος αὐτοῦ κεχαλινωμένη καὶ ἑτοίμη βόσκει ἐν τῷ μεταξύ. Προσερχομένων δὲ τῶν ποιμένων πρὸς πότισιν τοῦ ποιμνίου των καὶ τῶν νεανίδων πρὸς ἔμπλησιν ὑδατος τῶν ἀσκῶν των εἰς τὴν πηγὴν, οὗτος ταχύτερος καὶ τῆς ἀστραπῆς ἐκλέξας τὸ θύμα τὸ ἀρπάζει καὶ συμπαραλαβὼν καὶ δέσας αὐτῷ εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ ἐφιππίου φεύγει, καὶ λπάζοντος τοῦ ἵππου του. Καὶ δὲν παρέρχεται πολὺς χρόνος καὶ ἡ φυλὴ πενθεῖ διὰ τὴν ἀπώλειαν ἐνὸς τῶν τεκνῶν τῆς εὐτυχεῖς εἰλὸν οἱ Αἰθίοπες ὅταν ράζιέζοι (raggias) γιγαντιαῖοι δὲν ἐρημοῦσιν ἀθρόως πολλὰς κώμας. Πωλεῖται δὲ ἐν Τριπόλει ἡ ἐν Λιγύπτῳ διάμελας εύνοος ὅτι 650 ἐως 700 φράγκων, δὲ δέ μέλας ἔφηβος ὅτι 90 ἐως 100 φράγκων, ἡ δὲ μέλαινα γυνὴ, κατὰ τὴν καλονήν της, ὅτι 120 ἐως 150 φράγκων καὶ ἡ νεᾶνις ὅτι 50 ἐως 60 φράγκων.

Η αἰσχρὰ αὐτὴ τῶν αἰθιόπων ἐμπορία ἔξασκεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς ὄφελος τοῦ βασιλείου τῆς Τριπόλεως. Γνωστὸν δὲ ὅτι οἱ Αἰθίοπες τῆς ἐν Ἀλγερίᾳ Γαλλικῆς ἀποικίας ἀπηλευθερώθησαν κατὰ τὸ 1848 διὰ ψηφίσματος τῆς τότε Πρωτονομῆς Κυβερνήσεως τῶν Γάλλων. Καὶ ὅμως οἱ Ἀράβες χρῶνται τοῖς Αἰθίοψιν ὡς δούλοις ὑπὸ τὰς σκηνὰς αὐτῶν καὶ ἀείποτε ὡς ὑποδεστέροις αὐτῶν.

Ἐσχον ἐν Ἀλγερίᾳ ἀποδείξεις θετικὰς ὅτι ἡ εὐφυΐα δὲν ἐλείπει παρὰ τοῖς Αἰθίοψιν, ἀλλὰ σπουδάζων τις αὐτοὺς κατὰ φύσιν ἀναγνωρίζει ὅτι ἔχουσιν ἥθος ἥδη, ταπεινὸν, θεραπευτικὸν καὶ αὐταπάργησιν θαυμαστὴν καθιστῶσαν αὐτοὺς ἡ ὑπηρέτας ἐθελοντὰς ἢ δούλους τῆς ἀνθρωπότητος. Άς τοὺς ἐλευθερώσουν, αὐτοὶ μόνοι πάλιν ὑποδέλονται.

Οἱ Αἰθίοψιν εἶναι παιδίον ἔχον ὅλα τὰ ἐλαττώ-

ματα και δια τα προτερήματα της παιδικῆς ήλικίας, συμπαθητικός, ήδυς και χαρίσις ακολουθῶν πάντοτε τὴν θέλησιν και τὴν ζωηρὰν φαντασίαν του, ήτις παριστάχειται και τὰ ἀπλούστερα πρᾶγματα ὡς διὰ πρίσματος ἐκπληκτικά και παράδοξα διοῦλος τῶν ἐπιθυμῶν του ἀφομοιώμενος πρὸς τὰ ζῶα και μὴ φροντίζων ν' ἀνθίσταται εἰς τὰς φοβερὰς δρμάς ή εἰς τὰ ἀνόητα πάθη τὰ δύπτεα του διεγέρει τὸ δικακεῖς κλίμα εἰς δ' ἀνάκει, τέλος δὲ ζῶν κατὰ τὰς ἐμφύτους δρμάς του οὐχὶ δὲ περιεσκεμμένως και λογικῶς.

Οὐδαμῶς περὶ τῶν τέκνων των φροντίζουσιν οἱ Αἴθιοπες· ή τροφὸς, ή κλίνη και τὸ ὑποπόδιον κατῶν ἄμα γεννηθέντων εἶναι ή γῆ. Και δημος καθίστανται δωματέοι, ὀκνύποδες ὡς τὴν δορκάδα και ὡς οἱ ταῦροι ἴσχυροι εἰς τὴν ἐργασίαν. Καίτοι ἀνατρεψόμενοι ὑπὸ μόνης τῆς φύσεως περιφρόνούμενοι δὲ και κακουχούμενοι, εὐγνωμονούσιν δημος και θυσιάζονται ὑπὲρ τοῦ κυρίου των προσφέροντες τὴν ἀριστερὰν παρειὰν ὅπερ παίωνται κατὰ τῆς δεξιᾶς, ἀποδίδοντες καλὸν ἀντὶ κακοῦ, ὡς ὅντες ἀληθῆ κυνάρια τῆς ἀνθρωπότητος.

Τις δὲν ἥθητε συγκινηθῆ ὑπὸ τῆς τοιαύτης γενναιότητος και καρτερίας; και τις δὲν ἥθελε συναγάλλεσθαι μετ' αὐτῶν ἐνδιχορέουσι και τέρπωνται ὑπερβαλλόντως μὲ τοὺς θορυβῶδεις ἥχους τῶν χαλκίνων κροτάλων και τῶν ταυπουρίνων αὐτῶν;

Η ἀφελῆς αὐτῇ εὐθυμία ἰδιάζουσα εἰς τὴν φυλὴν τῶν Αἴθιοπων, διακρίνει αὐτὴν πρὸ πάντων τῆς τῶν Ἀράβων φυλῆς, ἀείποτε οὖστις αὐστηρῆς, ικτηφοῦς και περικλειούστης ἐν ἔκυτῃ τὰς ἐντυπώσεις της. Ο ταπεινόφρων και εἰδωλολάτρης, δ' ζωηρὸς και εὑμετάβλητος χαρακτὴρ τῶν Αἴθιοπων ἀντίκειται παραδέξως πρὸς τὴν ἔκκαμπτον ὑπερηφάνειαν τῶν Ἀράβων, τῆς Ἀσιατικῆς ταύτης φυλῆς, ήτις πάντοτε διετήρησεν αὐστηρὸν ὄρθεσιον μεταξὺ αὐτῆς και τῶν αἰθιοπικῶν φυλῶν τῆς Ἀφρικῆς, εἰς δὲς εὐχαριστεῖται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν δουλείαν και τὸ Κοράνιον. Εννοεῖται δὲ δικτὶ οἱ Αἴθιοπες θεωροῦσι τὴν γαλλικὴν κατάκτησιν τρόπον τινας ὡς ἀπελευθέρωσιν, οἱ δὲ Ἀράβες ἀποδέχονται αὐτὴν τοπούτον δυσχερῶς· οἱ Αἴθιοπες προτιμῶσι τοὺς Γάλλους, προδόλως. Εν δὲ ταῖς γειτνιαζούσαις τῇ ἔκουσίᾳ τῶν Γάλλων χώραις τῆς Ἀφρικῆς οἱ κακουχούμενοι Αἴθιοπες ἀπειλοῦσι πολλάκις τοὺς κυρίους των δτι θὰ μεταβῶσιν εἰς τοὺς φωμηοὺς (χριστιανούς).

Ο μὲν Αἴθιοψ ἀναγνωρίζει ταχέως τὴν ὑπεροχὴν τοῦ λευκοῦ και ἔκουσίως ὑποτάσσεται αὐτῷ· δὲ Ἐραψ ἔχει πνεῦμα ἀνεξαρτητός, ὃς τε οὐδὲν δύναται νὰ εἰναι ὑποτάξη και τὸ δόπιον τὸν ἀκολουθεῖ και εἰς τὰς ἥττας και εἰς τὴν δυστυχίαν του.

Ἐν τούτοις δημος οἱ Ἀράβες συνάπτουσι γάμους εὐκόλως μετὰ τῶν Αἴθιοπίδων, τὰ δὲ ἐκ τῶν τοιούτων γάμων τέκνα κληρονομοῦσι τὸ ὄνομα, τὴν θέσιν και τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός των. Οὕτων βλέπει τις ἐν ταῖς φυλαῖς φαιδοὺς μὲ πάσαν τοῦ χρώματος παραλλαγήν.

Οι δὲ καθ' αὐτὸ μέλανες μετέρχονται τὴν σήμερον εἰς μὲν τὰς πεδιάδας τὴν γεωργίαν, εἰς δὲ τὰς πόλεις πᾶσαν ἐργασίαν. Οἱ Αἴθιοπες δεικνύνται ἐν τῇ Ἀλγερίᾳ οἱ ῥωματαιστέροις ἐργάται, και ἀφοῦ τοὺς ἴδει τις ἐργαζομένους, ἐννοεῖ δι τοὺς ή δουλεία εἶναι ή αἰτία δι' ήν κατηγορήθησαν ὑπὸ τῶν ἀποίκων τῶν Ἀντιλλῶν ὃς δικηροί.

Οἱ Αἴθιοπες διετήρησαν ἐκ τῆς ἀρχαίας αὐτῶν λατρείας συνηθίεις τινας εἰδωλολατρείας και τὴν θυσίαν τῶν ζώων, τὴν δόπιον πράττουσιν ἔτι και νῦν ἐν Ἀλγερίᾳ εἰς τὴν Κωσταντίνην, εἰς τὴν Οράνην και μάλιστα τὸ Ἀλγέριον. Οἱ Εὐρωπαῖοι καλοῦσι τὰς παραδόξους ταύτας τελετὰς φατασίας Αἴθιοπικάς. Ἅμα τῷ ὅρθρῳ, ή πόλις εἶναι ἔμπλεως θορύβου, ἀλλαχαιρου και κονιορτοῦ. Πολυάριθμοι μουσικοὶ παίζοντες τὸ μονόχορδον, κρόταλα και κύμβαλα και κρούοντες τὸ τύμπανον δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῆς χειρὸς πληροῦσι τὴν πόλιν ἐκ τοιαύτης μονοτόνου και δξείας μουσικῆς. Οἱ Εὐρωπαῖοι βλέποντες μακρόθεν τὴν αἰθιοπικὴν σημαίαν παρισταμένην ὑπὸ χειροσειδῶν και κεκοσμημένου μὲ χλοώδεις κροσσούς μεταξὺ τοῦ ὑφάσματος, ἔρχονται περιέργως εἰς προπάντησιν τῆς συνοδίας. Ὁχλος ἐξ Αἴθιοπῶν και σιθιοπίδων ἐνδεδυμένων τὰ λαμπρότερα φορέματά των, συνοδεύουσι κραυγάζοντες και σκιρτῶντες μανιωδῶς, ὡς παράφρονες, τρεῖς ταύρους ἀγομένους ἐπὶ τὸν θάνατον, κεκυφότας και προσισθανομένους. Μέλλουσι δὲ νὰ θυσιασθῶσιν εἰς τὴν φύσιν και εἰς τὸν Ἡλιον, τὰ δὲ ἀσπαρίοντα σπλάγχνα αὐτῶν, διώνον τῶν κλιματερικῶν ἐπιβρέοντα και τῶν μελλουσῶν συγκομιδῶν, θά προείπωσιν ἐὰν ή γῆ γονιμοποιοῦσα θ' ἀποδώσῃ ἐν ἀφθονίᾳ τὰ παρακαταθέντα σπέρματα εἰς τὰ σπλάγχνα αὐτῆς.

Ο χρυσὸς, οἱ ἀδάμαντες τὸ ἄλεκτρον και

τὰ εὔχροα κογχύλια διαλάμπουσιν ἐπὶ τοῦ μελανοῦ δέρματος τοῦ πληθυσμοῦ τούτου.³ Εν τῇ φαντασίᾳ τῶν Αἰθιόπων οὐδὲν ὥραιότερον τούτου. Λί γυναικες ἐνδύονται τὴν λευκὴν καὶ χρυσοπέτελον γάντουρχν καὶ περιβάλλονται τὸ ἐκ φρίνικος πεποικιλμένον βρυκάκερδν χαῖκ, καὶ τέλος τὸν ἔξ αὐτῶν πέπλον, ὃστις καλύπτων ὅλα σχεδὸν τὰ πολύχροα μεταξῶτὰ, περιβάλλει τὴν κεφαλὴν ἢ δεικνύει τὸ ἀνάστημα αὐτῶν. ἢ χαρὰ διαστέλλει τὰς μελαίνας τῶν ὄφθαλμῶν των κόρων. Καὶ διαλάμπουσαι ὡς ὁ ἐπιχέων αὐταῖς τὰς φλογεράς του ἀκτίνας ἥλιος, χορέουσιν ἐμπανῶς πέριξ τῶν θυμάτων.

Τύπο δύο Αἰθιόπων, κρατοῦντος ἑκάστου ἐν τῶν κεράτων, ἀγεται ὑπερήφανος τεῦρος, ἐκλεγθεὶς μεταξὺ ὅλων διὰ τὸ μελάγχρον δέρμα του, ὅπερ διατέμνει ὑπόξανθος γραμμὴ ἐκτεινομένη καθ' ὅλην τὴν ῥάχην. Τοῦτον ἀκολουθοῦσι κρίος ἔχων κέρατα ἐλικοειδῶς συνεστραμμένα καὶ μέλας τράγος πωγωνοφόρος, ὡς ὁ φιλόσοφος Πλάτων, καὶ οὕτως ἀπαρτίζεται ἢ πομπή. Τὰ ζῶα ταῦτα μὴ ἐννοοῦντα διατί τόσοι μέλανες δαίμονες ἀνακυκνῶνται πέριξ αὐτῶν, δυσπιστοῦσι πρὸς τὴν θυρεύδην ταῦτην ἑορτὴν, καὶ προχωροῦσιν ἀνησύχως λίσαν, ἐπιποθοῦντα τὸν σταύλον, ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν θυμιαμάτων, τῶν ἔχντισμῶν, κλάδων καὶ ἀνθέων σὺν ἄλατι, ὅπερ οἱ ἵεροθύται ἐπιδαψιλαύουσιν αὐτοῖς.

Η πομπεία αὕτη τῶν αἰθιόπων εἰσρέει εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ναοῦ καὶ ἴστανται εὐλαβῆς, πρὸ τῆς θυρεύδην ταῦτην ἑορτὴν. Αἰθίοψ τις προσάγει τὰ ζῶα εἰς τὸν θυμάμην, ὃστις ἀνακαθίμενος ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐν στάσει σφιγγὸς, ἀγνίζει αὐτὰ, καὶ εἴτα ἀγονται ἐπὶ τὴν θυσίαν.

Τὰ τὸ θυμιαμα καὶ τὸ ἀρώματα ἐμπειριέχοντα ἀγγεῖα, αἱ πλήρεις ἄλατος ξηροκολοκύνθαι, αἱ μάχαιραι, καὶ ἀπαντα τὰ τῆς θυσίας σκεύη ἀποτίθενται ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν πηγὴν γρανιτικῶν βράχων.

Καὶ τότε ἔρχονται οἱ Αἰθιόπες ἐκτελοῦντες θρησκευτικὴν παράκλησιν, στρεφόμενοι πρὸς ἀντολὰς καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἀνατείνοντες μέχρι τῶν κροτάφων τὰς χειρας. Τοῦ προοιμίου τούτου τελεσθεῖντος, ἡ μουσικὴ διὰ τῶν δέξιων αὐτῆς τῶν καλύπτει τὰ βληγήματα τῶν θυμάτων, ἀπεριμετά πλείστης ὃστις προσοχῆς θυμιάζενται, μυρίζονται καὶ ἀγνίζονται.

Ἐνταῦθα σφαγιάζονται τὰ λευκὰ καὶ μέλανα ὄρνιθια καὶ ὁ ἵεροθύτης τὸν τράγον γονατίζων λαμβάνει τὴν μάχαιραν.

Η φονικὴ μάχαιρα ἐμπήγνυται εἰς τὸν λαμπὸν τοῦ τράγου, μόλις δὲ ἔξχυγεται καὶ εὐθὺς Αἰθίοψ ὄρμῃ εἰς τὸ ζῶον, καὶ προσκολλώμενος εἰς τὴν πληγὴν αὐτοῦ ὡς βδέλλα, ἀπομυζᾶ τὸ ἔξ αὐτῆς ἀποφέρεον αἷμα. Τούτου γινομένου, ὁ ἵεροθύτης, κεκλιμένος ἐπὶ τοῦ θύματος, σπουδάζει τοὺς παλμοὺς, τὴν καθαρότητα ἢ μὴ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὸν τρόμον τῶν μελῶν αὐτοῦ, ὅπως ἔξαξῃ τινὰ οἰωνὸν. Αἰσιός δὲ δηλωθέντος τοῦ οἰωνοῦ, οἱ Αἰθιόπες δὲν κρατοῦνται πλέον, ἀλλὰ στρέφονται τὰ μέλη, αἱ δὲ γυναικες ἀπαντῶσι διὰ κραυγῶν δέξεων εἰς τὰς θυρεύδεις ταύτας διαδηλώσεις, καὶ ὁ τοῦ θύματος ἱερεὺς ἔξαντλήσας τὰς δυνάμεις τοῦ τράγου, ἀνορθοῦται μεθυσμένος, ἴσταται δλίγον, εἴτε καταπίπτει ὡς κεραυνόπληκτος καὶ μεταφέρεται ἐπὶ τίνος σωροῦ χαλίκων.

Οἱ φίλοι του τὸν ἐγκαταλείπουσιν εἰς τὸν καυτικῶς ἀκτινοβολοῦντα ἥλιον, ἵνα οὗτος φροντίσῃ καὶ ἴατρεύσῃ τὴν ἀποπληγίαν αὐτοῦ.

III

Οἱ Καβύλοι.

Ἐκ τῆς συνενώσεως πολλῶν κωμῶν (*gourbis*) ἀνηκουσῶν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φυλὴν συνέστη ἡ Καβύλα ἐξ ἡς παρήχθη τὸ ὄνομα Καβύλοι, ἀποδιδόμενον εἰς τὰς ἐν τῇ παραλίᾳ ἡνωμένας Βερβερικὰς φυλὰς.

Τὸ κυριώτερον ὑπὸ τῶν Καβύλων κατοικούμενον μέρος καὶ κείμενον μεταξὺ τοῦ Ἀλγερίου καὶ τῆς Κωνσταντίας καλεῖται ίδιως Καβύλια, ὑπάχουσιν ὅμως Καβύλιαι ὅσαι καὶ δρειναι μεμονωμέναι συνοικίαι, διότι οἱ Καβύλοι διωκόμεοι ἐκ τῶν πεδίαδων ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων εἰσβολῶν τῶν πορθητικῶν λαῶν καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰς ὑψηλὰς ὅρη.

Οἱ Καβύλοι ἔχουσιν ὁμόρηπονδον δημοκρατικὴν πολιτείαν, παραπλησίαν τῇ τῆς Ἐλβετίας. Στεγχόμενοι διπέσω τῶν ἀπροσίτων δρέσων των, ἀντέστησαν ὡς καὶ κατὰ τῶν Γάλλων κατὰ τῶν διαφόρων εἰσβολῶν καὶ κατὰ πάστης ἀλλοτρίας δυναστείας.

Η μᾶλλον ἐπαισθητὴ μεταξὺ τῶν Ἄραβων καὶ τῶν Καβύλων διαφορὰ είναι ἡ τῆς διαλέκτου. Μόνοι ἐκ τῶν ιθαγενῶν οἱ Καβύλοι δὲν λαλοῦσι τὴν Ἄραβικὴν, ἡ διάλεκτος αὐτῶν είναι ἡ Βερβερικὴ ἐκ τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν ὀνόματος Βέρβερος. Οἱ ἀρχαιότεροι τῆς Ἀλγερίας κάτοχοι εἰσίν οἱ Βέρβεροι ἡ Καβύλοι. Παρὰ πάντων διολογεῖται ὅτι οὗτοι κατάγονται ἐκ τῶν αὐτοχθόνων

γεναρχῶν Λιβύων καὶ Γετούλων καὶ θεωροῦνται ώς ἡ ὑποστάθμη καὶ τὸ μίγμα πασῶν τῶν φυλῶν ὅσαι διὰ τὸν ἀνεξάρτητον αὐτῶν χαρακτῆρα ἀντέστησαν εἰς τὰς κατὰ κατιρους διαφόρους καὶ ἀλλεπαλλήλους ἐπὶ τοῦ Ἀφρικανικοῦ ἐδάφους εἰσθοιάς. Αἱ διαδοχικαὶ κατακτήσεις τῶν πορθητικῶν λαῶν, οἵτινες ἐσφετείζοντο τὰς πεδιάδας, ἦνάγκασαν αὐτοὺς νὰ καταφύγωσιν εἰς μέρη λίαν δυσπρόσιτα, καὶ δὲ λαὸς οὗτος δὲ ἀλλοτε ἔξουσιαστης τοῦ σόπου διεμελίσθη οὕτως εἰς μεγάλα κλάσματα, κατασταθέντα διὰ τοῦ χρόνου ἀλλότρια πρὸς ἄλληλα.

Μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀράβων οἱ Βέρβεροι ἤρξαντο καλούμενοι Καβύλοι. Ή ταῦτης τῶν φυσικῶν καὶ ἥθικῶν χαρακτήρων τῶν Καβύλων τῆς Ἀλγερίας, τῆς Τύνιδος, τοῦ Μαρόκου, τῶν Όάσεων καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, ἔνθα οὗτοι εἰσί διεσπαρμένοι, δείκνυσι σαφῶς ὅτι ἀπαρτίζουσι φυλὴν ἀρχαιοτάτην καὶ ἐκ παντὸς μίγματος καθαράν.

Οἱ Καβύλοι ἔχει τὸ μὲν ἀνάστημα, ἐν γένει, οὐχὶ ὑψηλὸν, τὴν δὲ χροὶὰν φαιὰν καὶ αἰθὺν, τοὺς ὄφθαλμοὺς μέλανας, τὴν κόμην μέλαναν ἢ φαιὰν καὶ λισσὴν, τὴν κεφαλὴν στρογγύλην (κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ Ἀράβος) τὸ μέτωπον ὀλίγον ἀναπεπταμένον, τὸν πώγωνα στρογγύλον, τὴν ῥῖνα μὲ εὐθεῖαν γώνιαν, τοὺς ἔθωνας ὀλίγον ἀνοικτοὺς, τὰ χείλη ὅγκωδεστερα ἢ ὅσον αἱ διάφοροι καυκάσιαι φυλαὶ καὶ τὸ πρόσωπον μικρὸν καὶ μᾶλλον στρογγυλοειδὲς ἢ ὠοειδές. ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἔχοντος ἀνάστημα μέτριον Καβύλου ἔχει πολλὴν συμμετρίαν, καὶ δὲ τοιοῦτος εἴναι νευρώδης, ῥωμαλέος, ἐνεργητικὸς ὡς εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ὁρεινοί.

Καθὼς οἱ Ἀράβες οὗτοι καὶ οἱ Καβύλοι γεννῶνται λευκοὶ καὶ διαμένουσι τοιοῦτοι καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον, ὅσοι δὲν ἀναγκάζονται νὰ ἐκτίθωνται εἰς τὸν καύσωνα τοῦ ἥλιου ὡς ἐκ τῶν ἐργασιῶν των. Καὶ αἱ γυναῖκες τῶν πόλεων ἔχουσι λευκότητα φαιεινὴν, αἱ δρειναὶ ὅμως ἀδιαλείπτως καιόμεναι ὑπὸ τοῦ ἥλιου, λαμβάνουσι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς μικρᾶς των ἥλικίας φαιὰν χροὶὰν παραπλησίαν κατὰ πολὺ πρὸς τὸ χρῶμα τῆς αἰθάλης. Αὗται ἔχουσιν ὡραίους μέλανας δρθαλμοὺς μετὰ βαθυτάτων ἔλεφαρίδων, δόδοντας δὲ λευκοτάτους καὶ φημίζονται ὅτι ὑπερέχουσι τὰς τῶν Ἀράβων γυναῖκας κατὰ τὴν καλλονήν.

Η φιλελευθερία, η φιλαργυρία καὶ ἡ ζυλοτυπία εἰσὶν δὲ ἔθνικὸς χαρακτῆρ τῶν Καβύλων,

ἡ δὲ ἐπιδεξιότης, ἡ ἴσχυς καὶ ἡ ἀρετὴ εἰδίναι ἀπικρατοῦσαι ἰδιότητες αὐτῶν, οἵτινες ἔχουσι τὸ πνεῦμα ζωηρὸν, τὰ ἥθη κοινωνικὰ, καὶ κλίσεις καλάς. Δὲν ὑπακούουσι δὲ οὐδέποτε εἰς δυναστείαν, διὸ ἐγένοντο ἔχθροι τῶν Ἰσπανῶν, ὑστερον δὲ τῶν Τούρκων καὶ ἐσχάτως καὶ τῶν Γάλλων.

Οἱ Καβύλοι ἀγαπᾶται τὴν γεωπονίαν καὶ προτιμᾶται τὴν σταθεράν κατοικίαν καὶ τὴν καλύβην τῆς σκηνῆς, καὶ τὴν γεωργίαν τῆς ποιμαντικῆς, σφοδρῶς δὲ ἀγαπᾶται τὴν ἐδραιότητα. Διὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀραβικοῦ λαοῦ ὅντος οὐσιωδῶς νομαδικοῦ. Ἐκ τοῦ ἐδραίου δὲ βίου καὶ τῆς ἐπιδεξιότητός του περὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, δὲ Καβύλοις δομοιάζει πολλῷ μᾶλλον τῶν Ἀράβων πρὸς τὰ εὐρωπαϊκά ἔθνη.

Οἱ Καβύλοι δὲν καλλιεργεῖ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, ὅσον δὲ Ἀραψ, ἀλλὰ καταγίνεται πολὺ εἰς τὴν κηπουρικήν, καὶ διάγει τὸν βίον του φυτεύων καὶ ἐγκετείζων διὸ ἔχει εἰς τὸν οἰκόν του ἐρεβίνθους, κυάμους, βουνιάδας, σικυούς, κρόμμια, τευτλίδας, πέπερι κόκκινον, ὑδροπέπονας, πέπονας καὶ ποικίλων εἰδῶν καρπούς.

Φιλεργὸς καὶ ἐδραῖος, δὲ Καβύλοις δὲν εἶναι ὀκνηρὸς ὡς δὲ Ἀραψ, στις ἔχει περισσοτέρας ἀνάγκας καὶ δεξιότητα καὶ δὲν διατρίβει, ὡς αὐτὸς, ὀλοκλήρους ἡμέρας καπνίζων ἔμπροσθεν κατοικίας, ἀλλὰ κατασκευάζει ἔλαιον καὶ μέλαν σαπώνιον ἐκ τοῦ ἔλαιου καὶ τῆς τέφρας τῆς ῥοδοδάφνης, πλέκει καλάθια, ψιάθους ἐκ φοίνικος ναυνοφυοῦς, σχοινία ἐκ τριχῶν αἰγής, κατασκευάζει γεωργικὰ ἔργαλεῖα, ὅπλα καὶ χρυσοχοῖκα ἔργα. Οἱ Φιλισσαῖοι κατασκευάζουσι τὰ ἀγχέμαχα ὅπλα οἱ Βενι-Ἄθεσοι ὁλόκληρον τὸ πυροβόλον καὶ ἡ φυλὴ τῶν Ρέθουλάνων ἀποκλειστικῶς τὴν πυρίτιδα. Εἰς δὲ τὸ Αὔτελάρβα, ἡ βιομηχανικὴ ἐπιδεξιότητα προήγθη ὥστε νὰ κατασκευάζουν καὶ κιβδήλων νόμισμα.

Οἱ Φενάκεικι ἔχουσι κεραμοποιεῖον, πρὸς χρῆσιν τοῦ διοίου λαμβάνουσι τὸ χῦμα παρὰ τῶν Βενιουρλίδων. Οἱ Οὐλαδαρμιούφ ὄλοτομοῦσι τὰς δρῦς τῶν δασῶν τῶν διὰ τὴν βυρσοδεψίαν. Συνελόντι δὲ εἰπεῖν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης δὲ Καβύλος γίνεται σιδηρουργὸς, κτίστης, ἀξινοποιὸς, διπλοποιὸς καὶ κατασκευαστὴς νομισμάτων ἔτι καὶ κιβδήλων.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον).